

Collavuraziun cun las medias

Communitgar a moda activa e transparenta

■ **Ils meds da massa – gasettas, radio, televisiun, internet ed auter – èn omnipreschents e rapportan davart prest tut las tematicas che pon interessar en ina furma u l'otra la publicitad. Per tgi ch'è responsabel en in'istituziun u interpreta per la comunicaziun èsi inditgà da sa preparar ad uras ed a moda professiunala sin la collavuraziun cun las medias.** Ma er tgi che presidescha in'uniun, collavura en in project social u cultural ni participescha ad ina concurrenza da sport po star andetgamain en la publicitad schurnalistica. La preschentaziun dad oz introducescha en ils fundaments d'ina buna collavuraziun cun las medias, preschenta las differentas furmas da comunicaziun a bucca ed en scrit e dat in sguard sin ils different meds da massa e lur atgnads.

Principis d'ina lavur da medias professiunala

Sco principis d'ina lavur da medias averta ed activa pon valair las suandantas ponderaziuns: L'infurmaziun duai esser vaira, objectiva ed essenziala. Ella succe da ad uras e cuntinuadamain. La furma d'infurmar è orientada al destinatari. E l'infurmaziun interna ha sche pussaivel lieu avant l'infurmaziun externa.

Ina comunicaziun activa e transparenta auza en general la vardaivladad d'ina instituziun u d'ina interpresa. Messadis e preschentaziuns unitaras internas ed externas rinforzan l'identitad. Per garantir ina lavur da comunicaziun cun clera finamira en mintga situaziun èsi da coordinar tut las mesiras cun l'istanza da comunicaziun entaifer l'organisasiun.

A l'entschatta da mintga contact cun las medias è da contactar l'istanza da comunicaziun responsabla e da sclerir las convenziuns linguistics. Plinavant èn da sclerir las necessitads d'infurmaziun e las intenziuns da la schurnalista u dal schurnalista: Èn giavischadas infurmaziuns da basa u citats, stattan infurmaziuns dal fatg, opiniuns u persunas en il center? Ins atga senz'auter giavischar temp da reflexiun e fixar in termin per telefonar enavos.

Avant che s'exprimer èn plinavant da sclerir cun la schurnalista/il schurnalista las cundiziuns generalas: Public en mira? Rumantsch, dialect, tudestg standard u ina lingua estra? Durada da l'intervista? Tgi s'exprima era anc tar il tema? Lieu da la registraziun, temp impundi? Sche necessari far valair gia a l'entschatta il dretg da leger e curreger l'intervista avant ch'ella vegn publicada.

Comunicaziun en scrit

La furma d'infurmaziun a las medias che

Preparaziun sin ina discussiun u debatta

- Sa preparar sin cunterarguments pussaivels.
- Prender cun sai notizias.
- Menziunar bainbaud e pliras giadas l'argument central/impurtant.
- Discurren da maniera placativa cun malets ed exempels.
- Far intervenziuns curtas – lura vegn ins danovamain vidlonder.
- Sa referir a l'oratur precedent.
- Intervegnir en maniera activa en la discussiun, ma laschar discurren a fin auters.
- Duvrar l'opposiziun u l'approvaziun nunverbala a moda precisada ed intenziunada.

L'intervista è la furma da collavuraziun a bucca la pli usitada.

A. HAUKE/PIXELIO

vegn duvrada il pli savens è la comunicaziun a las medias en scrit. Cun formular ina comunicaziun a las medias ston ins s'orientar als basegns dal destinatari. Igl è perquai da tschertgar in aspect tematic central ch'interessescha il schurnalista. Texts exclusivamain da reclama vegnan per regla bittads davent.

Ina comunicaziun a las medias sto responder las suandantas set dumondas da basa: tgi ha fatg tge, cura, nua, co, pertge ed a tge funtaunas sa referesch'ins? Areguard la cumposiziun da la comunicaziun a las medias vala sco regla d'aur: il principal vegn al cumenzament. Sco in artigel da gasetta sa divide la comunicaziun en in titel, in lead ed in text principal.

Il titel duai orientar da tge ch'è sa tracta ed esser pregnant per envidar da leger vinavant. Tar il lead sa tracti d'ina introducziun marcanta en l'artigel che duai responder a las pli impurtantas dumondas da basa (per regla las emprimas 3-4). Il text principal duai esser uschè simpel sco pussaivel ed uschè detaglià sco necessari. El na duaja cuntignair naginas frusas cumplitgadas. Ils pli impurtants puncts vegnan al cumenzament. Las dumondas da basa vegnan anc ina giada respundidas.

Areguard la furma e la dimensiun da la comunicaziun a las medias valan las suandantas valurs directivas: La funtauna sto esser clera ed enconuschenta; ina comunicaziun a las medias duai ins er numnar uschia; inditgar la data da la comunicaziun a las medias (ed eventualmain dal scumond da publicaziun); la lunghezza maximala d'ina comunicaziun a las medias è ina pagina A4; inditgar datas da contact per dumondas e per indicaziuns pli precisas.

Intervista

L'intervista è la furma da comunicaziun orala la pli usitada. Ella è in dialog preparà – ins po differenziar tranter trais tips: a. l'intervista dal fatg rimna fatgs ed infurmaziuns davart in tema; b. l'intervista davart opiniuns localisescha giudicaments e validaziuns; c. l'intervista davart la persuna preschenta la persuna interrogada.

Avant l'intervista èsi da sclerir da tge tip d'intervista ch'è sa tracta. Alura ponderesch'ins tge ch'ins vul dir e co e formule-scha in messadi d'ina fin duas frusas. Tar tematicas difficilas èsi inditgà da sa conferir cun ina persuna da confidenza avant l'intervista.

Durant l'intervista èsi impurtant da plazzar pliras giadas il messadi. Sch'ins na chapescha betg ina dumonda dastg'ins senz'auter dumandar per precisaziun. Las respostas duain esser curtas, chapiblas e precisas. Igl è inditgà da responder directamain a las dumondas (betg: «Avant che jau

m'exprim latiers, vi jau...») e da far indicaziuns concretas (p.ex. enstagl: «Nus avain prendi emprimas mesiras» declarer tge mesiras che Vus avais prendi).

Vus na pudais u savais betg responder ad ina dumonda? Declarai pertge, e n'As laschai en mintga cas betg provocar. E la finala: Sbagls pon capitar en mintg'interpresa. Tar ina comunicaziun activa ed averta tutga er d'admetter sbagls, sch'els èn capittads.

Suenter l'intervista (per mauns dals meds stampads) èsi usità da dumandar per la pussaivladad da leger e curreger ubain da repassar l'intervista. Sch'è dat pli tard motivs plausibels pon ins er retrair l'intervista. Ma atenziun: schurnalists represchentan il public – permalais Vus els, permalais Vus era il public.

Ulteriuras furmas da comunicaziun a bucca

Ulteriurs formats da comunicaziun a bucca sper l'intervista èn per exempel il statement. Cuntrari a l'intervista cun ses caracter da dialog è il statement in monolog preparà. Dumandà è ina posiziun betg pli lunga che 20 secundas.

Sco tar l'intervista vala era qua: ponderar in messadi e formular quel en ina fin duas frusas. En pli è sa cumprovà tar il statement il suandant proceder: nudar il statement e trenar el avant il spievle; tgnair endament ubain notar ils chavazzins ils pli impurtants ed il messadi; formular

liber il statement: betg preleger dal scrit (credibladad); simplifitgar, laschar davent, discurren ina lingua figurativa.

Integri en il statement er quai che resta zuppà als schurnalists (emoziuns, reaziuns e validaziuns). Sche necessari pon ins er repeter il statement: nizzegiai la pussaivladad d'ina segunda, eventualmain ina terza versiun ed autorisai la valaivla. E betg emblidar: l'emprima frasa è decisiva, l'ultima resta en memoria.

Ultra da l'intervista e dal statement po la comunicaziun a bucca succeder en ina da las differentas furmas da discussiun u da debatta che duain vegnir preschentas qua summaricamain:

Forum da discussiun: Ina discussiun è in barat da puncts da vista. I duai vegnir explitgà tantas opiniuns sco pussaivel.

Discussiun da scleriment: Qua explitgeschan ins opiniuns e preschenta propostas per ina soluziun. Ins vul cuntanscher il consens. La discussiun da scleriment furma l'opiniun.

Debatta: Different puncts da vista vegnan defendids. Ins emprova da persuader in l'auter, in consens è pussaivel. Er la debatta furma l'opiniun.

Discussiun da cumbat / debatta cuntradictoria: Puncts da vista vegnan reducidos sin extremes ed opiniuns vegnan defendidas cun vehemenza. In consens è praticamain impussibel. Talas discussiuns han in aut grad da divertiment, na furman dentant strusch l'opiniun.

En la televisiun furman l'emprima impressiun e la comunicaziun nunverbala elements decisivs.

FOTO P-G MEISTER/PIXELIO

Ils singuls meds da massa e lur caracteristicas

Ils meds da massa ils pli impurtants èn la gasetta (ed auters meds che sa basan sin la lingua scritta, p.ex. l'internet), il radio e la televisiun. Mintga med ha sias atgnads. I vala la paina da reflectar quellas e da resguardar ellas en la comunicaziun cun las medias. Quai vala en spezial per il radio e la televisiun, damai che la pussaivladad da leger e curreger il text – sco quai è il cas tar l'intervista che vegn publicada en furma scritta – croda davent. Sco persuna intervistada èn ins plinavant preschents qua betg mo cun il cuntegn ch'ins vul intermediar, mabain er cun la vusch, cun la cumparsa, cun la mimica e gestic.

Il radio è in medium acustic. La contribuziun na dependa betg en emprima lingia da quai ch'ins di, mabain co ch'ins s'exprima. Radio è kino per las ureglias. L'ultima frasa resta en memoria a l'auditor.

Vusch: La vusch duai transmetter rusaivladad e quietezza. Igl è impurtant da discurren cler, chapibel e plausieu e da structurar il raquint cun curtas pausas.

Lingua: S'exprimer en la lingua da mintgadi ed en lingua discurren, betg scritta. Pleds dal fatg u pleds esters ston vegnir translatsads ubain explitgads. Furmar frusas curtas e simplas.

Formulaziuns: Desister da flosclas («Engrazia ch'jau dastg discurren...») ed evitar qualificaziuns («Quai è ina buna dumonda...»). Duvrar formulaziuns activas, betg passivas («Nus avain schlià il problem» enstagl «Il problem è vegni schlià»). Menziunar puncts impurtants

Il messadi (cuntegn essenzial)

Il messadi furma la basa centrala da mintga comunicaziun prosperaivla. I dat perquai pretensiuns indispensablas ad in bun messadi. El ha dad esser:

- pregnant
- cler
- consistent
- independent
- congruent
- chapibel
- curt (duas fin trais frusas)
- reduci sin l'essenzial

pliras giadas (redundanza) e stgaffir malets per l'imaginaziun dals auditor («... grond sco tschintg plazzas da ballape.»).

Cuntrari al radio è la televisiun in medium visual. Il success da la contribuziun dependa oravant tut da l'impressiun nunverbala (tge ch'ins vesa). En la televisiun è l'emprima impressiun decisiva.

Expressiun dal corp: Tscherner ina posiziun cumadaivla e luca. Mimica e gestic accentueschan ils arguments – na stravagai dentant betg. Il partenari da discussiun è il schurnalista, betg la camera. Sa spruvar da tadlar activamain.

Culissa: La culissa na duess betg disturbar; en il center stais Vus e betg il conturn. La culissa na dastga betg star en contrast cun Voss messadi (p.ex. «Nus lavurain grev» e davostiers vegn gist fatg pausa).

Parita: Avair quità d'in'apparientscha cultivada. Vestgadira: Nagins cuntrasts ferm ubain musters, colurs da pastel èn d'avantatg. Evitar bischutaria che dat en egl u disturba. Cedels per leger (spic) duain esser pitschens e discrets.

La preschentaziun:

Dossier «Collavuraziun cun las medias»

Dapli infurmaziuns:

chatta.ch/?hiid=2795
www.chatta.ch